

Як організувати програму культурної столиці: європейський досвід

Крістіан Потірон (Christian Potiron)

— УКФ —

10 липня 2020 р.

Як стати містом-кандидатом на звання Культурної столиці України/Європи?

1. Як налаштувати процес подання кандидатури?

— ЦІЛІ:

- о Визначення ДНК міста та створення майбутнього бачення міста
- о Митець переосмислює концепцію міста разом із жителями у європейському контексті
- о Інвестиції у збільшення потенціалу культурного сектору
- о Створення довготривалої культурної стратегії міста

— Крок способу 1: Етап консультацій

— Крок способу 2: Створення команди та мережування

— Крок способу 3: Картування (мапінг)

— Крок способу 4: Дослідження / детальне мапування з митцями та містянами

— Крок способу 5: Лабораторії та відкриті оуен-коли (спільно працюйте над створенням нових ідей замість проведення загальних оупен-колів)

— Крок способу 6: Мобільність та освіта (беріть за приклад європейський культурний ринок)

— Крок способу 7: PR-діяльність

2. Культурне мапування

«Культурні та общинні карти (cultural and community asset maps) допомагають представникам уряду творчо, креативно розподіляти ресурси на місцях та задавати нові напрямки для місцевого економічного розвитку і розбудови міста. Вони можуть виконувати роль живих лабораторій демократичної участі та спільного створення; у такому разі вони також забезпечують цінні уроки для влади міста загалом» — Лія Гіларді (Lia Ghilardi) — Культурне картування: Розмова про простори та місця — Валлетта, 2018 р.

— Окрім мапування культурної інфраструктури та об'єктів, важливо створити **карту фактичної участі містян, а також іншої пов'язаної соціально-економічної діяльності**, яка може ними здійснюватися.

— Окрім того, що політики та програми формуються на основі **культурних тенденцій**, у них також має бути враховано більш загальні прагнення містян щодо культури та добробуту. Водночас, сам **процес залучення та участі** повинен бути надійним, всеохоплюючим, інклюзивним та представницьким..

— Окрім проєктування, фінансування та запровадження культурних програм, важливо **вимірювати вплив**, оцінюючи результати культурної участі — і зрештою добробуту — до та після програми.

В ідеалі варто використовувати **культурні сегменти**, щоб створити спеціальні програми для людей із певним типом мотивації («Morris Харгравз Макінтайр» (Morris Hargraves McIntyre) — Латеральні мислителі, 2010 р.). Існують різні типи **мотивації у сфері культури**: Освіта та професійний розвиток / зміна контексту, перебування у стані здивування та натхнення / відчуття спільноти / інструмент для соціальних орієнтирів чи самовираження (DCMS (Департамент культури, засобів масової інформації та спорту), 2007 р.)

3. Як отримувати максимальні вигоди від розвитку міста?

— У Культурній столиці Європи зустрічаються два світи. Це **політично-культурний проєкт**. Мета полягає у створенні безпрограшної ситуації, спонукаючи місто використовувати місцеві творчі сили та сприяючи стійкому розвитку культурного сектору міста.

Співпраця, а НЕ змагання між громадським сектором та неурядовими організаціями або незалежними митцями. Зважайте на бар'єри під час потенційної співпраці.

Проєкт «Культурна столиця» повинен стати **проєктом змін у місті**, можливою створити нову історію міста спільними зусиллями митців та містян. Подумайте про стійкий розвиток інвестицій у Культурну столицю, додайте цей проєкт у **стратегію довготривалого розвитку** міста та готуйтеся протягом наступного року.

Збалансуйте програму між міжнародним та місцевим, сучасним та традиційним, розробкою сценарію та партисипацією. Окрім того, потрібно дотримуватися балансу між **культурним та соціально-економічним порядком денним**.

Зосередьтеся на мистецтві у публічному просторі, розвитку аудиторії, освітніх та волонтерських програмах. Саме у цих сферах можна досягнути найбільшого впливу.

4. Як налагодити співпрацю з Культурними столицями?

Враховуйте строки подачі запиту для співпраці та циклу розвитку Культурних столиць:

— **Етап подання заявки:** Найбільш відкриті для пропозицій щодо співпраці, але невідомо, хто отримає звання

— **Етап становлення та розвитку** (перші роки після того, як місто отримає звання): можливості для співпраці досі з'являються, але часто це нестабільні структури, які швидко розвиваються, зміни у команді

— **Етап імплементації та виконання** (титульний рік та попередній рік): менше можливостей для спільної роботи над великими проектами, оскільки більшу частину програми вже створено; зосередження на виробництві.

Якщо ви не можете виділити велику суму коштів на співпрацю, принаймні поділіться ідеями та темами, які, як вам відомо, вказані у книзі заявок або застосовуються у місті. Запропонуйте спільне виробництво або для початку нескладні формати співпраці, як-от «Митці у резиденції» (AIR Artists in Residence), конференції, освітні візити, щоб дізнатися більше один про одного.